

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

B.H.M. Velthuis

BEL/BS

Telefoonnummer +31235143007

velthuisb@noord-holland.nl

1 | 7

Betreft: IPO Kaderbrief 2023

Geachte leden,

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp:
IPO Kaderbrief 2023

Verzenddatum

28 APR. 2022

Kenmerk

1770055/1826051

Uw kenmerk

Inleiding

In de IPO bestuursvergadering van 14 april is de concept-kaderbrief van het IPO vastgesteld en toegezonden naar de provincies met het verzoek deze te bespreken met de Staten.

Alvorens in te gaan op de Kaderbrief 2023 volgt eerst een toelichting over de verbeterde P&C cyclus, de verschillende rollen van Gedeputeerde Staten en het bestuur en van Provinciale Staten en de Algemene Vergadering.

1. IPO: P&C cyclus en rollen

De verbeterde P&C cyclus van het IPO en BIJ12

In 2020 is het IPO, en daarmee ook BIJ12, voor de begroting 2021 gestart met het werken volgens de nieuwe en verbeterde opzet van hun P&C. Het doel van gestarte verbeteringstraject is de versterking van de begrotingssystematiek en de verzakelijking van de P&C in zijn geheel. Waarbij de begroting voorspelbaar, beheersbaar, integraal en adaptief moet zijn. De verbetering van de P&C moeten leiden tot een sobere en doelmatige uitvoeringsorganisatie, die in control is en waar de ramingen in de begroting uiteindelijk matchen met de realisatie daarvan.

De vier doelstellingen zoals hierboven benoemd m.b.t. tot de begrotingssystematiek zijn elk weer onderverdeeld in verschillende subdoelen. Om een voorspelbare begroting te krijgen is het van belang dat er een duidelijke en correcte meerjarenbegroting is, zijn er

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

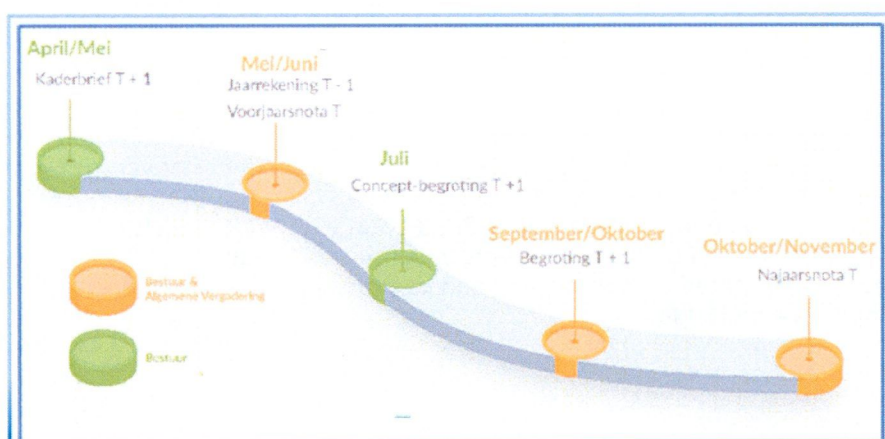
Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

duidelijke afspraken rond indexering van de begroting nodig, is de meerjarenbegroting sluitend, wordt er gewerkt met een voorspelbaar bestedingsritme en is de planning afgestemd op het begrotingsritme van de leden.

Daarnaast moet het IPO beheersbaar zijn met duidelijke afspraken en beschrijvingen over de rollen van de AAC, de BAC's, het IPO bestuur en de Algemene Vergadering. Ook de interactie tussen deze gremia moet helder zijn en wordt er tegelijkertijd gewerkt aan de rol volwassenheid van deze onderdelen. Op deze manier wil het IPO de jaarlijkse discussie over de begroting, de begrotingswijzigingen en de jaarrekening in de diverse gremia beter faciliteren.

Ook binnen de provincie Noord-Holland is het verbeteren van de P&C nu een continu proces. Zo hebben we in 2021 het P&C proces voor het eerst anders gedaan, onder andere door middel van een technische briefing in augustus door IPO en BIJ12 en een bespreking van de begroting in de commissie EFB. De IPO begroting werd vervolgens niet meer in de PS vergadering besproken. Dit was goed bevallen, maar toch is gebleken dat dit te laat was en dat Statenleden eerder geïnformeerd willen worden over de keuzes die worden gemaakt voor de begroting. De basis daarvoor is dan de Kaderbrief. Deze wordt nu naar u gezonden ter bespreking in de commissie EFB van 9 mei.

De P&C-cyclus kent de hiernaast weergegeven producten voor dit jaar. We zijn nu dus aan het begin van de cyclus met de Kaderbrief. Bij IPO Den Haag gaat het vooral om beleidskeuzes ten aanzien van de belangenbehartiging en bij BIJ12 over uitvoering en ondersteuning van de opdrachten van de gezamenlijke provincies. In beide gevallen betreft het werkzaamheden die bij IPO Den Haag en/of BIJ12 zijn of worden ondergebracht om op deze wijze de gedeelde provinciale opgave efficiënter en effectiever uit te voeren.

Rol van Gedeputeerde Staten en het Bestuur

Het bestuur van het IPO bestaat uit 13 personen die door de algemene vergadering zijn benoemd. Uitsluitend Commissarissen van de Koning en andere leden van het College van Gedeputeerde Staten van provincies zijn benoembaar als lid van het bestuur. Iedere provincie heeft het recht voor één zetel een bindende voordracht te doen. Vervolgens heeft het bestuur zelf het recht om voor de 13de zetel een bindende voordracht te doen, waar bij voorkeur een Commissaris van de Koning voor deze zetel in aanmerking komt. Deze laatste vervult de rol van voorzitter van het IPO-bestuur.

De 12 colleges van Gedeputeerde Staten zijn de bestuurlijke opdrachtgevers aan het IPO. De besluiten die het IPO-bestuur neemt

worden eerst voorgelegd aan de colleges. Zonder goedkeuring van colleges kunnen bijvoorbeeld de P&C stukken niet worden voorgelegd aan de algemene vergadering en worden deze niet vastgesteld. Daarnaast kan elke Gedeputeerde op een eerder moment invloed uitoefenen op de begroting middels de adviezen die zij geven in de verschillende Bestuurlijke Adviescommissies (BAC's) die het IPO rijk is. Of zoals het IPO het zelf omschrijft: "Er worden geen kosten gemaakt zonder dat er sprake is van een bestuurlijke opdracht." Verder verloopt de informatievoorziening naar PS altijd via GS en ook de adviezen aan de PS-leden die plaatsnemen in de algemene vergadering van het IPO worden eerst besproken door GS. Daarnaast worden de AV-vergaderingen voorgesproken met de Commissaris van de Koning en de gedeputeerde die vertegenwoordigd is in het IPO bestuur.

Met de nieuwe P&C cyclus verandert er qua rechten, plichten en bevoegdheden weinig voor Gedeputeerde Staten en voor het IPO-bestuur. Het voornaamste verschil is dat de aanlevering van de stukken beter afgestemd is dan voorheen, maar dit vergt de komende jaren nog verdere verbeteringen.

Rol van Provinciale Staten en de Algemene Vergadering

De 12 provincies van Nederland zijn via hun Provinciale Staten lid van de vereniging IPO. PS wijzen twee vertegenwoordigers aan die namens hen deelnemen aan de algemene vergadering van de vereniging. De algemene vergadering heeft de volgende taken en bevoegdheden:

- Het goedkeuren van de jaarlijks door het bestuur voor te leggen stukken: het jaarplan, de begroting en de meerjarenbegroting. De kaderbrief valt, conform de statuten, dus niet onder de goed te keuren stukken.
- Het goedkeuren van de rekening en verantwoording van het bestuur.
- Het nemen van een besluit tot wijziging van de statuten en ontbinding van de vereniging.

Uw Staten hebben aangegeven eerder in de P&C cyclus betrokken te willen zijn. Om hier invulling aan te geven wordt nu dus de kaderbrief, als voorbereiding op de begroting, aan u gezonden met de mogelijkheid deze te besproken in uw commissievergadering van 9 mei.

Financiële verdeling en opbouw begroting

Voordat wordt overgegaan op de Kaderbrief 2023 is het goed om nog even kort te beschrijven hoe de verdeling van de kosten voor het IPO en BIJ12 zijn opgebouwd. De kostenverdeling voor het IPO is opgebouwd uit twee delen. De helft van de kosten wordt gelijkmatig verdeeld over de 12 leden. De andere helft wordt verdeeld naar rato van de som van de totale uitkering uit het Provinciefonds en de belastingcapaciteit van de desbetreffende provincie. Deze methodiek is bekend als de verdeelsleutel van het IPO. De bijdrage voor BIJ12 is deels gebaseerd op werkelijk gebruik/afname per provincie en de verdeling van de uitvoeringskosten voor natuurtaken is op basis van de verdeling van de commissie Jansen (op 2 oktober 2012 vastgesteld door het IPO-bestuur).

De begroting van het IPO is, gelijk aan de werkwijze bij provincies, opgebouwd in programma's. Dit zijn de zogenaamde kerntaken. Jaarlijks wordt na vaststelling van de IPO begroting de provinciale bijdrage per kerntaak verwerkt in de provinciale begroting. Binnen de betreffende operationele doelen van de provinciale begroting is de IPO bijdrage structureel verwerkt. Echter, omdat de hoogte van de bijdrage jaarlijks sterk varieert dient de provinciale begroting altijd bijgesteld te worden op basis van de door de AV vastgestelde IPO begroting. Deze mutaties worden doorgaans verwerkt in de eerstvolgende begrotingswijziging als niet-neutrale mutaties, wat wil zeggen dat een verhoging van de IPO bijdrage uit de algemene middelen worden gedekt.

2. Kaderbrief 2023

Ontwikkelingen

In de kaderbrief wordt aangegeven dat er twee grote ontwikkelingen zijn die doorwerken op de hele vereniging IPO: "rol in de ruimte" en de "focus op de samenwerking".

Deze ontwikkeling hebben betrekking op:

1. De verdere uitwerking van het nieuwe regeerakkoord en de rol daarin voor de provincies ('rol in de ruimte') op de grote transities in het fysieke domein: wonen/bereikbaarheid; energie/klimaat en natuur/stikstof en landbouw (landelijk gebied) en de financieel en interbestuurlijke randvoorwaarden en de doorwerking daarvan in de begrotingen van BIJ12 en IPO.
 - ➔ In de kaderbrief zijn dit de programma's ruimtelijke ordening, waterbeheer en wonen (ROWW), vitaal platteland (VP) en Energie en Klimaat. Als dit betekent dat er een intensivering is t.o.v. de meerjarenraming dan is de financiële vertaling hiervan in beeld gebracht per beleidsopgave. Als er geen sprake is van intensiveringen bij een programma, dan blijft de meerjarenraming 2023 het vertrekpunt. Onder de kop 'Kadernota - inhoud' wordt hier verder op in gegaan.
Bij BIJ12 zijn de genoemde ontwikkelingen vooral zichtbaar in dit kader bij de doorwerking van IDA en de ondersteuning en uitvoering in het kader van het programma IPSN.
2. De aankomende Statenverkiezingen 2023 en daarmee de overgang naar een nieuw bestuur. Belangrijk daarvoor is om te weten of de uitwerking van het regeerakkoord van invloed is op de huidige samenwerking tussen de provincies. Onduidelijk is of de huidige werkwijze en structuur de mogelijke doorwerking van "rol in de ruimte" faciliteert.

De boodschap van de provincies concentreert zich op een aantal pijlers:

1. De provincies staan onder de juiste voorwaarden en condities voor de resultaten in het fysieke domein.
2. Nieuw partnerschap.
 - a. Over de resultaten en voorwaarden worden directe ('verticale') afspraken met het kabinet gemaakt.

- b. De provincies vertalen als gebiedsregisseur de afspraken naar gebiedsgerichte ('horizontale') arrangementen met (overheids)partners.
 - c. Provincies staan centraal om te zorgen voor die aanpak in hun eigen provincies. Horizontaal borgen we kracht van de verscheidenheid van de provincies.
3. "Leren door te doen" : Nederland staat voor een 'verbouwing' en naast een nieuw partnerschap en een integrale en gebiedsgerichte aanpak vraagt het een kennis- en leerinfrastructuur die het 'leren door te doen' in het fysieke domein ondersteunt. Ondersteuning via o.a. data gedreven aanpak en ondersteuning van landelijke adviesraden en planbureaus is noodzakelijk.

Inhoudelijk

Zoals in de 3 proposities (brief van 23 maart 2022 met kenmerk: (1769786/1805039) naar voren kwam zet het regeerakkoord zwaar in op drie centrale opgaven/transities die het fysieke domein raken:

1. Wonen/bereikbaarheid
2. Klimaat/energie
3. Stikstof/natuur (landelijk gebied)

In de kaderbrief van IPO wordt op deze 3 opgaven sterk de nadruk en focus gelegd in combinatie met de rol in de ruimte als zijnde de condities en voorwaarden die de basis vormen voor te maken afspraken met het rijk. Het IPO zal een rol spelen in de verdere uitwerking conform de focus op de 3 transitie van de afspraken omtrent het regeerakkoord ('verticale afspraken').

Vanuit de provincie Noord-Holland zijn we ons hiervan bewust en bereiden we ons hier op voor met onze gebiedsprogramma's (Gebiedsgerichte aanpak stikstof, Masterplan wonen, RES-en). Vanuit het IPO worden voorwaarden en condities geformuleerd als basis voor deze verandering in de wijze van samenwerking. De provincies zullen hier dan invulling aan geven vanuit hun beleidskaders en gestelde doelen vanuit het rijk ('horizontale arrangementen').

Landelijk gebied

In het Regeerakkoord is een grote transitie in het landelijk gebied aangekondigd. Hiervoor is een transitiefonds ingesteld en wordt samen met IPO/provincies een regieorganisatie voorbereid en het beleid nader uitgewerkt in het Nationale Programma Landelijke Gebied (NPLG). Het is daarmee ook een belangrijk programma om invulling te geven aan de provinciale rol in de ruimte. Vanuit Noord-Holland zijn we hierop aangehaakt.

Interprovinciale Digitale Agenda

Wij zijn goed aangehaakt op het programma Interprovinciale Digitale Agenda (IDA). Het programma geeft o.a. invulling aan het data gedreven werken die ook voor ons randvoorwaardelijk is om onze rol in de ruimte goed te kunnen vervullen. Het is een onderdeel van "leren door te doen". De ambitie van het programma om versnelling aan te brengen in de digitale transformatie van de maatschappelijke opgaven van provincies en digitalisering structureel in te bedden in de dienstverlening van provincies, zodat provincies op alle beleidsterreinen een blijvend goede informatiepositie verwerven sluit aan bij onze provinciale datastrategie. Aan het einde van de huidige coalitieperiode (mei 2023) loopt het programma af. Het IPO-bestuur zal dit jaar de bestuurlijke ambitie op het gebied van digitalisering vanaf 2023 gaan

bepalen. Daarbij wordt gezien hoe de resultaten van IDA geborgd kunnen worden in de kernprogramma's van IPO.

Inzet

Voor een aantal programma's zal de focus en inzet in samenhang met de 3 grote transities worden bekeken en zullen enkele aanpassingen moeten worden doorgevoerd. Op enkele programma's wordt extra ingezet, zoals de 3 grote opgaven en daarmee samenhangende onderwerpen als bereikbaarheid en regionale economie. Op sommige programma's wordt vanuit het IPO geen extra inzet gepleegd, zoals cultuur en erfgoed en kwaliteit openbaar bestuur. Dit laatste is naar aanleiding van het regeerakkoord, waarin geen specifieke ontwikkelingen zijn die van invloed worden geacht op de bestaande IPO-inzet. Gelet op de focus op de 3 grote transities is te overwegen of de samenwerkende provincies mogelijk bereid zijn om de betekenis van deze focus ook te vertalen naar een mogelijke verschuiving van de personele inzet en middelen van Cultuur naar de intensiveringen.

Financieel

IPO

Uit de kaderbrief 2023 van het IPO blijkt dat op basis van indexatie en uitwerking van diverse keuzes die in de diverse BAC's zijn gemaakt de kosten in 2023 zullen toenemen met € 868.000. Deze kosten komen voort uit de programma's ROWW, Milieu, Energie en Klimaat; Vitaal Platteland; Mobiliteit; Regionale Economie; Interprovinciale Digitale Agenda; Indexatie.

Door het structureel doorschuiven van € 1.188.000 per jaar naar BIJ12 neemt de IPO begroting 2023 af tot € 33.719.000 ten opzichte van € 34.271.000 voor 2022. Al laat de meerjarenbegroting tot en met 2026 wel een stijging zien, dit komt voornamelijk door indexatie van de personele lasten en materiële lasten.

BIJ12

De verwachting voor BIJ12 is dat de kosten in 2023 zullen toenemen met € 13.850.000. Dit komt deels door de structureel doorgeschoven € 1.188.000 uit de begrotingswijziging 2022. Daarnaast is het nu mogelijk om de kosten voor de 'Open-eind-regeling afhandelen Faunaschade' beter in te schatten. Deze zijn nu structureel opgenomen voor € 10.508.000 per jaar vanaf 2023. Verder nemen de kosten voor Gemeenschappelijke beheer organisatie (GBO)-provincies toe met € 2.287.000, waarvan € 1.200.000 incidenteel.

De budgetaanvragen uit de kaderbrief 2023 zijn voorgelegd aan de diverse betrokken Bestuurlijke Advies Commissies en akkoord bevonden om op te nemen in de concept-kaderbrief en deze voor te leggen aan het IPO bestuur. Op 14 april heeft het IPO bestuur ingestemd met het voorstel om de concept-kaderbrief vrij te geven voor bespreking met de PS. De status van concept is daarmee vervallen.

Tot slot

Opmerkingen over de Kaderbrief 2023 kunnen bij de bespreking in de commissievergadering van 9 mei aanstaande aan de gedeputeerde die in het IPO bestuur zit worden meegegeven t.b.v. de IPO bestuursvergadering van juni 2023. De IPO begroting zal vervolgens in uw commissievergadering later dit jaar worden geagendeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

2 bijlage(n)

- IPO Kaderbrief 2023
- Notitie IPO Kaderbrief 2023